

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи і міжнародної діяльності
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника
кандидат хімічних наук, доцент
Лілія ТУРОВСЬКА

04 березня 2026 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 1 від 27 лютого 2026 р. засідання фахового семінару кафедри української літератури факультету філології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ПРИСУТНІ:

Хороб Степан Іванович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури – голова семінару;

Вівчарик Наталія Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури – секретар семінару;

Солецький Олександр Маркіянович – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури – гарант ОНП, науковий керівник, член семінару;

Голод Роман Богданович – доктор філологічних наук, професор, декан факультету філології – член семінару;

Деркачова Ольга Сергіївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури – член семінару;

Мафтин Наталія Василівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури – член семінару;

Піхманець Роман Володимирович – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури – член семінару;

Бігун Ольга Альбертівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри французької філології – член семінару;

Бистров Яків Володимирович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології – член семінару;

Девдюк Іванна Василівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства – член семінару;

Яцків Наталія Яремівна – кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов – член семінару;

Залевська Оксана Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури – член семінару;

Курінна Наталія Степанівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури – член семінару;

Процюк Любов Богданівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури – член семінару;

З присутніх – 9 докторів наук та 5 кандидатів наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на фаховому семінарі – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Хороб С.І..

СЛУХАЛИ:

1. Результати дисертаційного дослідження Васильків Галини Миколаївни, аспірантки 4 року денної державної форми навчання за спеціальністю 035 Філологія на тему «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Тему дисертаційної роботи «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі» затверджено на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 9 від «01» листопада 2022 року.

Науковим керівником призначено – доктора філологічних наук, професора, професора Солецького Олександра Маркіяновича.

2. Виступ здобувача Васильків Галини Миколаївни:

Проблема інтерпретації виникнення, функційності та типів образів, за допомогою яких людина сприймає й осмислює довкілля, має тривалу інтелектуальну традицію, що бере початок у платонівському розумінні образу як посередника між чуттєвим і мисленнєвим рівнями пізнання. У межах літературознавства вона набула особливого значення в дослідженнях художньої дійсності, зокрема й в українському літературному процесі.

До осмислення окресленої проблематики звертався й І. Франко у праці «Із секретів поетичної творчості», у якій осмислив та конкретизував природу психічних процесів людини. Поділяючи погляди тогочасних європейських дослідників психічної діяльності людини, І Франко розглядав поезію з позицій її впливу на спектр «змислів», які він осмислював як зорові, нюхові, смакові чи дотикові канали сприйняття. Саме тому поетичний текст він порівнював із продуктом образотворчого мистецтва, стверджуючи, що поєднання слів діє подібно до поєднання фарб, а вдале використання обох засобів породжує в реципієнта низку непрямих асоціацій.

Такі асоціації активізують психічні процеси й спонукають психіку шукати у власній концептуальній системі відповідники, здатні пояснити незнайомий або неочевидний смисловий імпульс. Слово, функціонуючи як зовнішній подразник, актуалізує у свідомості рецептивні відчуття зорового, слухового та дотикового характеру, що змушує читача вибудовувати візуалізовану, динамічну картину художньої дійсності.

Надалі розвиток когнітивних досліджень сприяв поглибленому осмисленню взаємозв'язків між іконічними та конвенційними властивостями знаків, актуалізувавши міждисциплінарний підхід до інтерпретації художнього тексту.

У цьому контексті особливої актуальності набувають дослідження когнітивного спектру художнього тексту, зокрема механізмів когнітивної метафори як одного з ключових інструментів формування іконотропних структур смислотворення. Відтак дослідження Дж. Лакоффа та М. Джонсона, що втілились у теорію когнітивної метафори, переконливо засвідчили, що процес метафоризації є наслідком когнітивних особливостей людської психіки. У цьому сенсі метафора постає як природний і невід'ємний механізм мислення, без якого неможливе повноцінне осмислення та рецепція дійсності.

Проте найбільш послідовно та системно означені погляди були структуровані й узагальнені в працях дослідниці Е. Спольські. Розвиваючи концепцію модульного розуму, вона виходить із природної когнітивної потреби людського мозку заповнювати так звані «прогалини» (англ. gaps), тобто компенсувати нестачу перцептивної інформації – зорової, слухової, нюхової тощо – з метою відтворення цілісної картини дійсності у свідомості. Такий принцип функціонування свідомості Е. Спольські окреслює терміном «іконотропізм», який узагальнює та концептуально впорядковує низку попередніх когнітивних і семіотичних досліджень у єдину теоретично означену модель.

Хоч і в імпліцитній формі, зазначені дослідження засвідчують, що в основі механізмів формування образних смислів лежить саме тілесний чинник. Тіло постає простором трансформації, збудження та співбуття на межі внутрішнього й зовнішнього. Саме через тілесність формується внутрішній світ особистості, забезпечується можливість переживання, а також структурування когнітивних та емоційних реакцій. У зв'язку з цим постає припущення, що тілесні образи надають авторові інструментарій для виявлення контрастів, полярностей, внутрішніх конфліктів та екзистенційних переживань персонажів, актуалізуючи релевантність тіла в межах іконотропної семантики. Такий підхід корелює з низкою наукових розвідок, у яких тіло й тілесність осмислюються як первинний суб'єкт сприйняття, що, як наслідок, підтверджує доцільність вивчення феномена тілесного іконотропізму та актуальність обраної теми.

Об'єктом дисертаційного дослідження є сучасний феміністичний дискурс.

Предметом дисертаційного дослідження є поетика тілесного іконотропізму.

Матеріалом дослідження слугують сучасні жіночі художні тексти, зокрема романи Марії Матіос «Солодка Даруся», «Мама», романи Оксани Забужко «Польові дослідження з українського сексу», «Музей покинутих секретів», роман Галини Петросаняк «Матриган», твір Ірени Карпи «Baby travel. Подорожі з дітьми, або Як не стати куркою».

Наукова новизна дисертації полягає у обґрунтуванні поняття «тілесний іконотропізм» як специфічної поетикальної категорії; розробленні концептуальної моделі аналізу тілесності у феміністичному дискурсі; системному дослідженні художніх стратегій репрезентації тілесного досвіду; виявленні нових інтерпретаційних можливостей поєднання феміністичної критики з когнітивними та культурно-антропологічними підходами. Основні положення сформульовані здобувачкою самостійно й характеризуються науковою оригінальністю. Дисертація є першим комплексним науковим

дослідженням тілесного іконотропізму крізь призму сучасного феміністичного дискурсу. У роботі було вперше:

- систематизовано дослідження, пов'язані з теорією іконотропізму Еллен Спольські;
- проаналізовано сучасні студії, присвячені осмисленню феномену тілесності в художньому дискурсі, з урахуванням їхніх методологічних засад і концептуальних підходів;
- конкретизовано взаємозв'язок теорії іконотропізму з науковими трактуваннями в українському та світовому літературознавстві, зокрема, в контексті когнітивних підходів до інтерпретації художнього тексту;
- структуровано та типологізовано наукові підходи до осмислення тіла й тілесності в сучасній гуманітарній парадигмі;
- поглиблено філософське розуміння тілесності з урахуванням сучасних концепцій тіла як техноорганізму та феномену кібертілесності;
- методологічно окреслено специфіку дослідження тілесного іконотропізму в межах сучасного феміністичного дискурсу;
- крізь призму основних теоретико-методологічних засад дисертації досліджено романи «Солодка Даруся», «Мами» Марії Матіос, «Польові дослідження з українського сексу», «Музей покинутих секретів» Оксани Забужко, «Baby travel. Подорожі з дітьми або, Як не стати куркою» Ірени Карпи, «Матриган» Галини Петросаняк.

Практичне значення полягає в тому, що результати дисертаційної роботи можуть бути використані в процесі вивчення тілесного іконотропізму в парадигмі когнітивного літературознавства.

Практична цінність дисертації зумовлена можливістю залучення основних положень дослідження для підготовки студентів до практичних та семінарських занять з сучасних літературознавчих студій. Матеріали дисертації можуть використовуватися під час викладання курсів з постмодерної літератури, сучасного феміністичного дискурсу, когнітивного літературознавства; у написанні курсових, бакалаврських та магістерських робіт. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Основні положення дисертаційного дослідження опубліковані у 8 наукових працях, у тому числі в наукових фахових виданнях категорії Б – 5 статей, апробація матеріалів дисертації – в 3 публікаціях.

Теоретико-методологічною основою дослідження слугували праці з:

З когнітивних студій:

- українських науковців: Л. Айзенбарт, Т. Бовсунівської, Я. Бистрова, І. Грищенко, О. Воробйової, О. Кунцьо, Л. Мацевко-Бекерської, О. Солецького.
- іноземних дослідників: А. Річардсона, Р. Мюррая, Е. Кларка, Е. Есрок, М. Тернера, Р. Цура, Д. Міела, М. Хогана, М. Фріман
- особливого значення мала праця І. Франка “Із секретів поетичної творчості”; теорія когнітивної метафори Дж. Лакоффа та М. Джонсона та теорія іконотропізму Е. Спольські.

З дослідження поезики тілесності:

- українських науковців: К. Бондар, Ж. Бортнік, О. Боряк, О. Башкирової, О. Вербицької, О. Галети, І. Галуцьких, О. Гомілко, М. Гримич, Т.

Гундорової, О. Деркачової, І. Ігнатенко, І. Карівець, М. Маєрчик, Т. Мейзерської, Г. Найдьонової, О. Слоньовської, О. Солецького, Л. Тарнашинської, Ф. Штейнбука.

- іноземних дослідників: Ф. Ніцше, А. Бергсона, Е. Гуссерль, Ж.-П. Сартра, М. Мерло-Понті, Ж. Лакана, Ж. Бодрієра, Л. Ірігаре, Ж. Дельоза, М. Фуко, Ф. Гваттарі, С. Бордо, П. Бурдьє, С. Зонтаг, І. Гофман, Дж. Батлер, Ж.-Л. Нансі, Д. Гарвей

З дослідження феміністичного дискурсу:

- українських науковців: С. Павличко, В. Агєєвої, Н. Зборовської, О. Забужко, Т. Гундорової.

- іноземних дослідників: Л. Ірігаре, Г. Сіксу, В. Вульф, С. де Бовуар, Ю. Крістевої, Е. Шовалтер.

У теоретико-методологічному розділі дисертації проаналізовано та охарактеризовано тіло як багатовимірний конструкт в парадигмі наукового аналізу, досліджено іконотропну семантику, розглянуто наукові підходи до вивчення тіла в літературознавстві, окреслено феміністичний текст як самостійну одиницю критичного аналізу.

Серед ключових висновків теоретичної частини дослідження слід виокремити:

- Виявлено, що вже в межах міфологічного світогляду тіло постає не лише об'єктом пізнання, а й первинним суб'єктом осягнення дійсності. Підсвідомі моделі рецепції тіла, закладені міфологічним мисленням, виявляють тяглість у сучасних способах репрезентації та трансляції тілесності, що підтверджується працями етнографів і антропологів, зокрема Ха. Вовка, які акцентують на тілесних маркерах національної ідентичності.

- Аналіз психоаналітичної традиції – З. Фрейда, К. Юнга, В. Райха, Ж. Лакана, М. Кляйн і Ю. Крістевої – дозволив актуалізувати нерозривний взаємозв'язок тілесного та когнітивного. Саме ці концепції заклали підвалини осмислення тіла як повноцінного об'єкта наукової рефлексії. Зокрема, напрацювання М. Кляйн поглибили розуміння ролі візуальних тілесних констант у формуванні когнітивних патернів, тоді як теорія Ю. Крістевої концептуалізує тіло як семіотичний феномен і первинне джерело смислотворення, що передуює мовній структурі.

- Осмислення тілесності в проєкції філософських підходів дозволило простежити вплив тілесних процесів на екзистенціалізм. У результаті дослідження було систематизовано основні теоретичні моделі інтерпретації тіла та типологічно виокремлено такі підходи: тіло як джерело досвіду, тіло як соціальний конструкт, тіло як текст культури та тіло як техноорганізм.

- У контексті наукових напрацювань, пов'язаних із гендерною перспективою, встановлено, що тіло постає видимим носієм соціальних і культурних ідеалів, через який суб'єкт стає «читабельним» для інших у межах суспільного простору. Напруження між традиційними й новітніми інтерпретаціями жіночої та чоловічої ідентичностей, зумовлює перетворення тіла на ключовий простір символічного протистояння, самоідентифікації та культурного переозначення. Це, своєю чергою, спричиняє трансформацію сакралізованих для національного письменства образів - жінки-матері, берегині, хранительки роду та актуалізує процес радикального отілеснення жіночої

суб'єктивності, що засвідчує перехід від символічної репрезентації до автентичної тілесної самоприсутності.

- Окрему увагу в дослідженні приділено аналізу специфіки жіночого художнього дискурсу, що дозволило визначити специфічні риси феміністичного стилю письма. Зокрема, з урахуванням фізіологічних особливостей жіночого тіла, жіночому письму притаманне домінування чуттєвого досвіду над візуальним спогляданням (Л. Ірігаре). Це виявляється у залученні образів, що апелюють до тактильних і соматичних каналів сприйняття, формуючи особливий тип тілесної образності, який не лише впливає на візуальний рівень тексту, а й створює тілесно відчутну художню дійсність.

- У межах аналізу іконотропної семантики у діахронічному аспекті насамперед уточнено понятійно-категоріальний апарат дисертації, зокрема термін «іконотропізм». Систематизовано дослідження Е. Спольскі, пов'язані з осмисленням іконотропізму. Проаналізовано місце теорії іконотропізму в системі когнітивного літературознавства, досліджено погляди українських науковців щодо окресленої проблематики.

У практичній частині дослідження методологічний інструментарій спрямовано на комплексний аналіз тілесних іконотропів у сучасній літературі. Герменевтичний метод застосовано з метою інтерпретації смислових нашарувань, через які тілесність функціонує як носій багатовимірних культурних та символічних значень. Феноменологічний підхід дозволив осмислити тіло як суб'єкт творення образів, що переживаються й конструюються у художньому досвіді, а не лише як об'єкт зображення. Семіотичний аналіз використано для дослідження механізмів трансформації тілесного образу в культурний код, що функціонує в системі знаків художнього тексту. Залучення міфологічного методу сприяло виявленню впливу міфологічного світогляду та архетипних уявлень на способи репрезентації тіла в сучасній літературі. Метод рецептивної естетики дозволив простежити вплив тілесних іконотропів на перцептивні процеси реципієнта, зокрема на формування емоційної та інтерпретаційної реакції читача. У межах когнітивного літературознавчого підходу тілесні іконотропи розглянуто як когнітивні схеми, що структурують процес сприйняття й осмислення художнього тексту. Методологія феміністичної критики застосована для аналізу жіночого тіла як простору формування ідентичності, а також як культурно зумовленого конструкту, залученого до дискурсивних практик влади та саморепрезентації. Метод постколоніальної критики дав змогу простежити вплив колоніального досвіду на сучасну українську дійсність у контексті рецепції тілесності та формування самосвідомості героїв.

Після апробації дисертаційного дослідження на засіданні кафедри української літератури було враховано рекомендації рецензентів і викладачів кафедри. Зокрема, послідовно структуровано та вдосконалено висновки дисертації. Практичну частину роботи, зокрема третій розділ, ґрунтовніше узгоджено з теоретичним розділом, що забезпечило цілісність дослідження та логічну взаємопов'язаність його складників. Додатково опрацьовано й залучено до наукового обігу монографію Софії Філоненко «Масова література в Україні: дискурс, гендер, жанр», працю Петра Іванишина «Нариси з теоретичної

літературології: герменевтичний досвід» та дослідження Олени Росінської «Художній хронотоп тілесності» що сприяло поглибленню теоретико-методологічної бази дослідження. У вступі уточнено обґрунтування добору художніх текстів, конкретизовано формулювання мети дослідження, а також доповнено й аргументовано використання такого методу, як постколоніальна критика

На цьому завершую виклад основних результатів дисертаційного дослідження.

Щиро дякую за увагу!

3. Запитання до аспіранта по темі дисертації ставили:

1. Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології Бистров Я. В.:

Як саме реалізується тілесний іконотропізм в обраних текстах? Розкажіть детальніше про практичне висвітлення заявлених підходів.

Відповідь. Дякую за запитання. У практичній частині дослідження було проаналізовано шість великих прозових текстів, у яких по-різному розкривається проблематика тілесного іконотропізму. Зокрема, досліджено культурно-філософські виміри тілесності в романі Оксани Забужко «Польові дослідження з українського сексу» та з'ясовано їхню роль у формуванні художньої концепції твору. Проаналізовано іконотропні асиміляції тілесності та механізми її відображення в часових координатах у романі «Музей покинутих секретів». Виявлено функціонування тілесних іконотропів як механізму формування образу сучасної жінки-матері у творі Ірени Карпи. Розкрито специфіку тілесного іконотропізму як поетичного принципу конструювання національно- культурних сенсів у романі Марії Матіос «Солодка Даруся». Досліджено тілесну іконотропізацію в контексті історичних травм і націєтворчих процесів у романі «Матриган» Галини Петросаняк, а також окреслено семантику тілесного образу української матері в контексті воєнного досвіду на прикладі роману «Мами».

Попри спільну рису - функціонування тілесності не лише як теми, а як структуротворчого принципу поезики, - у цих текстах простежуються суттєві відмінності в способах репрезентації тілесного іконотропізму.

У «Польових дослідженнях...» авторка руйнує традиційний асексуальний образ «жінки-берегині» або «страдниці», вводячи в літературу жіноче тіло, що говорить, бажає й рефлексує над власною сексуальністю та колоніальною травмою. У «Музеї покинутих секретів» тілесність розширюється до масштабів історичної пам'яті: жіноче тіло постає як архів, що зберігає травми поколінь. Марія Матіос репрезентує аспект травмованої тілесності. «Солодка Даруся» - це еталонний приклад соматизації психологічної та історичної травми. Натомість роман «Матриган» додає важливий міфопоетичний вимір тілесності. «Матриган» відсилає до хтонічного жіночого начала. У тексті Ірени Карпи представлено десакралізацію тілесності та деконструкцію усталених ідеалів жіночого тіла.

2. Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства Девдюк І. В.:

Чим ви керувалися, обираючи тексти для аналізу?

Відповідь. Дякую за запитання. Відбір був зосереджений насамперед на проблематиці тілесності. Якщо розташувати обрані твори хронологічно й прочитати їх послідовно, можна простежити певну градацію репрезентації тілесності - від канонічного до деканонічного образу жіночого тіла.

У романах Марії Матіос бачимо більш класичну репрезентацію жіночої тілесності. Якщо говорити про роман «Матриган», спостерігаємо певну трансформацію: тілесність уже представлена в сучасних реаліях, проте з виразним відбитком міфологічного світогляду. У романах Оксани Забужко постає виразно постмодерна тілесність, де жіноче тіло описане максимально відверто, без прикрас і евфемізмів.

Нарешті, твір Ірени Карпи, який на перший погляд випадає з цього переліку, фактично завершує окреслену градацію: тут відбуваються повна десакралізація жіночого тіла, а також іронізація будь-якого тілесного ідеалу.

Саме тому ці тексти були обрані, оскільки вони по-різному, але градаційно відображають проблематику тілесного іконотропізму.

3. Кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов Яцків Н.Я.:

Уточніть яку основну одиницю літературознавчого аналізу ви виокремлюєте? Також розкрийте поняття іконотропізму. І чи пов'язане поняття іконотропу з класичним поняттям тропу?

Відповідь. Дякую за запитання. Термін «іконотропізм», яким я послуговуюся, запропонований дослідницею Еллен Спольскі. У своїх працях вона обґрунтовує його як поняття, що характеризує специфіку людської психіки мислити образами, тобто орієнтацію мислення на візуально-образні структури. Йдеться про природну схильність свідомості конструювати смисли через образ. Водночас термін має ширший історичний контекст. Поняття «іконотропія» вживалося раніше в історико-культурних студіях на позначення переінтерпретації міфів: коли первинне значення втрачалося, але форма зберігалася й наповнювалася новим змістом. Основною одиницею мого літературознавчого аналізу є тілесний іконотропізм, тобто тіло як знак, який функціонує не просто як художня деталь чи мотив, а як структуротворчий і смислотворчий принцип тексту і транслює когнітивні патерни. У цьому значенні тілесний іконотропізм - це системна орієнтація твору на тілесний образ як носій культурних, історичних і психологічних сенсів.

Якщо звернутися до етимології терміну, запропонованої Еллен Спольскі, то «тропізм» - це термін з біології, який означає спрямованість або тяжіння (наприклад, як рослина повертається до сонця). У метафоричному сенсі іконотропізм можна розуміти як «тяжіння до образу», спрямованість мислення на іконічну форму.

У літературознавчому ж аспекті я використовую термін «іконотроп», який співвідноситься з класичним поняттям тропу, але не повністю тотожний йому. Якщо троп - це переосмислення значення (метафора, метонімія тощо), то іконотроп акцентує передусім на створенні візуально наснаженого, культурно

маркованого образу, що набуває системного характеру й організовує поетику твору.

4. Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Піхманець Р.В.:

Щодо постаті Івана Франка, хотілося б уточнити, чи брали ви до уваги інші аспекти його світоглядних поглядів? Чи намагалися застосувати їх до своєї теми? І зрештою, чи враховували ви художні твори Франка у своєму дослідженні?

Відповідь. Дякую за запитання. Справді, звернення до світоглядних і художніх аспектів творчості Івана Франка могло б суттєво розширити дослідницьку перспективу. Однак у межах цієї роботи я послуговувалася лише працею «Із секретів поетичної творчості» як своєрідною предтечею когнітивної поетики.

5. Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Деркачова О.С.:

Чому у вашому дослідженні зосереджено увагу саме на жіночих текстах і жіночій проблематиці? Чи був це свідомий вибір?

Відповідь. Дякую за запитання. Справді, у моєму дослідженні значну увагу приділено жіночій проблематиці та текстам, написаним жінками. Це певною мірою було зумовлено як темою роботи, так і моїм науковим зацікавленням. Мене надихнуло твердження Л. Ірігаре про те, що жіноче письмо відтворює специфіку жіночого тіла, особливу чуттєвість і тілесний досвід. Проте погоджуюся, що розширення корпусу текстів могло б іще більше збагатити дослідження.

6. Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Мафтин Н.В.:

Ви зазначили, що спираєтеся на праці дослідниці Еллен Спольскі, але чи розглядав хтось в українському літературознавстві саме теорію тілесного іконотропізму?

Відповідь. Дякую за запитання. Проблема тілесності та іконічності, безперечно, порушувалася в українському літературознавстві раніше, зокрема в працях О. Білецького. Однак саме в такому формулюванні - як «тілесний іконотропізм» із системним застосуванням цього терміна як аналітичної одиниці - в українському літературознавстві це поняття згадувалося лише в окремих статтях Солецького О. М.

7. Кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Процюк Л.Б.:

Чи можна вважати тілесний іконотропізм універсальним аналітичним інструментом, який можна застосовувати не лише до великих жіночих текстів, а й до текстів інших жанрів та авторських стратегій?

Відповідь. Дякую за запитання. Тілесний іконотропізм не обмежується виключно жіночою прозою. У межах мого дослідження він був апробований насамперед на матеріалі текстів, де жіноче тіло є центральним смислотворчим

осередком. Проте сам підхід має ширший потенціал. Тілесний іконотропізм як аналітична одиниця дозволяє досліджувати способи, у які тіло - незалежно від гендерної належності - функціонує як структурний, семантичний і когнітивний центр тексту. Йдеться не лише про фізичну тілесність, а й про тілесність як носій історичної пам'яті, травматичного досвіду, культурної ідентичності. Тому цей підхід може бути застосований і до чоловічої прози, і загалом до інших жанрових форм.

8. Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри французької філології Бігун О.А.:

Розкрийте сутність поняття «тілесний іконотропізм».

Відповідь. Дякую за запитання. Тілесний іконотропізм - це інтерпретаційне поняття, яким позначають семіотичний механізм, за якого тілесність (тіло, його частини, жести, фізіологічні прояви, тілесний досвід) набуває статусу ікони, тобто знака, що репрезентує значення на основі принципу подібності. У дискурсивному вимірі це можна описати як: спосіб організації тексту через систему тілесних образів; механізм смислотворення, у якому тілесність виступає медіатором між формою та значенням; когнітивну модель інтерпретації, що ґрунтується на концепції втіленого досвіду.

До доповіді було задано 8 запитань, на які здобувач дав ґрунтовні відповіді.

4. Виступи присутніх членів семінару з оцінкою дисертації.

Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Хороб С.І.:

Актуальність теми дослідження не викликає сумнівів. Тема є актуальною, дослідження містить новизну, яка достатньо обґрунтована.

Мета дослідження, яка полягає у системному вивченні феномена тілесного іконотропізму в художньому тексті як когнітивно-поетичного механізму формування образних і смислових структур, з'ясуванні його рецептивних особливостей та визначенні ролі тілесних іконотропів у репрезентації соціокультурної дійсності, досягнута.

Дисертанткою систематизовано дослідження, пов'язані з теорією іконотропізму; проаналізовано сучасні студії, присвячені осмисленню феномену тілесності в художньому дискурсі; конкретизовано взаємозв'язок теорії іконотропізму з науковими трактуваннями в українському та світовому літературознавстві, зокрема, в контексті когнітивних підходів до інтерпретації художнього тексту; структуровано та типологізовано наукові підходи до осмислення тіла й тілесності в сучасній гуманітарній парадигмі; поглиблено філософське розуміння тілесності з урахуванням сучасних концепцій тіла.

Також, у роботі розкрито методичні підходи до аналізу тілесного іконотропізму.

Дисертаційна робота має достатній рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій проведеного дослідження.

Дисертаційна робота Васильків Галини Миколаївни «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі» відповідає спеціальності 035 «Філологія», вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами) та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами), тому може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури, декан факультету філології Голод Р.Б.:

Дисертаційна робота Васильків Галини Миколаївни повною мірою відповідає сучасним тенденціям розвитку літератури та літературного процесу, а також актуальним проблемам сучасного літературознавства. Перекоаний, що нині ми перебуваємо на порозі суттєвих трансформацій у розвитку мистецтва загалом, а не лише літератури. Сучасний культурний процес дедалі виразніше тяжіє до синкретизму форм, до взаємодії різних видів мистецтва, що зумовлює появу досліджень, присвячених рецепції та візуалізації. У цьому макрокультурному контексті представлена дисертація виглядає цілком закономірною й концептуально вмотивованою.

Особливо позитивне враження справила чітка структурованість роботи. У вступі логічно й послідовно окреслено мету, завдання та методи дослідження. Важливо, що серед методологічних підходів належне місце посідає й постколоніальна критика - аспект, на необхідності якого я наголошував під час попереднього обговорення. Приємно відзначити, що дисертантка врахувала це зауваження та органічно інтегрувала відповідний підхід у загальну дослідницьку стратегію.

Окремо хочу підкреслити вагоме світоглядно-філософське підґрунтя праці. У цьому контексті імponує звернення дисертантки до класичної філософської традиції, що суттєво посилює теоретико-методологічну основу дослідження.

На моє переконання, найбільша наукова значущість цієї праці полягає саме в її методологічному вимірі. Запропонований підхід може стати продуктивною моделлю для подальших студій у межах спорідненої проблематики. Вважаю за доцільне й надалі підкреслювати цей аспект як одну з ключових переваг роботи.

Робота вирізняється масштабністю опрацьованого джерельного матеріалу та переконливістю аналітичних розділів. Практична частина дослідження демонструє, як теоретичні положення функціонують у прикладному вимірі, що свідчить про високий рівень професійної підготовки здобувачки.

Загалом вважаю дисертацію завершеним, самостійним і новаторським науковим дослідженням, яке відповідає сучасним вимогам до кваліфікаційних праць такого рівня. Робота заслуговує на позитивну оцінку та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Деркачова О. С. :

Насамперед варто відзначити безперечну актуальність дисертаційного дослідження. Авторка порушує проблеми, які мають значний потенціал для подальшого наукового розвитку й можуть розгортатися в окремі напрями студій, зокрема в площині осмислення кібертілесності як новітнього феномену культурного процесу.

Важливим є й широкий хронологічний діапазон проаналізованих текстів - від 1990-х років до сьогодення. Це дає змогу простежити еволюцію та трансформацію тілесної проблематики в українській літературі, виявити зміни в інтерпретаційних стратегіях і світоглядних акцентах.

Дисертаційне дослідження є цілісним, концептуально виваженим і новаторським. Особливо імponує глибокий аналіз художніх текстів: дисертантка переконливо поєднує теоретичні положення з практичним матеріалом, аргументовано обґрунтовує добір творів.

Окремої уваги заслуговує звернення до роману Галини Петросаняк «Матриган». Залучення цього тексту засвідчує врахування регіонального аспекту сучасного літературного процесу та водночас сприяє популяризації якісної, проте недостатньо репрезентованої в науковому дискурсі літератури.

Структура дисертації логічна, послідовна й відповідає вимогам, що ставляться до наукових праць такого рівня. Беззаперечним є й практичне значення дослідження: його результати можуть стати підґрунтям для подальшого аналізу сучасної жіночої прози, проблем тілесного іконотропізму та загалом тілесного дискурсу в літературі.

Вважаю, що робота є завершеним, самостійним науковим дослідженням і може бути рекомендована до подальшого розгляду та захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства Девдюк І.В.:

На фаховому семінарі дисертантка продемонструвала готовність до наукової дискусії під час семінару, вміння чітко й аргументовано відстоювати власні висновки.

Окремо хочу наголосити на актуальності дослідження. Його значущість полягає в тому, що воно дає імпульс для нових наукових розвідок - не лише у феміністичному вимірі, а й у площині різних моделей тілесності.

Варто відзначити новаторський і самостійний характер дослідження. Теоретичні підрозділи є концептуально виваженими, добре структурованими та мають беззаперечну наукову цінність. Практичні розділи також виконані на високому рівні: вони органічно поєднані з авторською інтерпретаційною позицією, відчувається глибоке особистісне й наукове залучення дисертантки до матеріалу.

Питання щодо мотивації обраних для аналізу текстів були належно пояснені. Дисертантка переконливо продемонструвала, що різноманітність аналізованих текстів не є випадковою, а навпаки - засвідчує багатовимірність досліджуваної проблематики. Саме ця різноплановість і становить одну з ключових переваг її дослідження.

Позитивно оцінюю ґрунтовний фактичний аналіз художніх текстів, доречне використання цитат, які переконливо ілюструють сформульовані тези. Поєднання наукової вираженості та творчого підходу до інтерпретації є безсумнівною перевагою роботи.

Загалом і сьогоднішній виступ, і сама дисертація, і зроблені висновки дають мені всі підстави рекомендувати дисертаційне дослідження Васильків Г.М. до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

5. Виступ наукового керівника доктора філологічних наук, професора, професора кафедри української літератури Солецького О.М., який відзначив високий рівень академічної культури здобувачки, її відповідальність, послідовність у реалізації дослідницької траєкторії та здатність до самостійного критичного мислення. Аспірантка Васильків Галина Миколаївна своєчасно виконувала всі розділи індивідуального плану наукової роботи. Своєчасність та повнота виконання індивідуального плану аспіранта підтверджена результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації. Відповідально ставилася до поставлених завдань. Пройшла педагогічну практику. Користувалася повагою з боку студентів та колег-аспірантів.

Здобувачка має п'ять публікацій у фахових виданнях України, які репрезентують основні результати дослідження та охоплюють різні його аспекти. Результати апробовано на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях.

Дисертація аспірантки Васильків Галини Миколаївни на тему «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі» за спеціальністю 035 Філологія є актуальною за тематикою, відповідає сучасному стану розвитку літературознавчої науки, спирається на належну методологічну базу та узгоджується з науковими планами і програмами кафедри. Робота відображає провідні тенденції дослідження історії та теорії української й світової літератури.

Дисертаційна робота пройшла перевірку на наявність академічного плагіату. Отримані результати засвідчили високий рівень оригінальності тексту, самостійність виконання та повне дотримання принципів академічної доброчесності. Дисертаційна робота на тему «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі» повністю відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), та може бути представлена до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

6. В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь: доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Хороб С.І., доктор філологічних наук, професор, декан Факультету філології Голод Р.Б., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Деркачова О.С., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри

світової літератури і порівняльного літературознавства Девдюк І.В., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Піхманець Р.В., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Мафтин Н.В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології Бистров Я.В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри французької філології Бігун О.А., кандидат філологічних наук, професор, декан Факультету іноземних мов Яцків Н.Я., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Залевська О.М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Процюк Л.Б..

Заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Васильків Галини Миколаївни та обговоривши її на фаховому семінарі факультету філології, прийнято наступні висновки щодо дисертації: рекомендувати для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

7. Висновок про перевірку дисертації та наукових публікацій здобувача на виявлення порушення академічної доброчесності (до витягу додається довідка).

УХВАЛИЛИ:

ПРИЙНЯТИ такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації:

Висновок

наукового фахового семінару кафедри української літератури факультету філології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Васильків Галини Миколаївни «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі» здобувача ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія з галузі знань 03 Гуманітарні науки

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена сучасними процесами у гуманітаристиці, новими тенденціями у філології, зокрема, посиленням інтересу до осмислення поетики тіла й тілесності як ключових категорій фіксування травматичного досвіду, пам'яті та ідентичності, а також до механізмів семіотичного й когнітивного конструювання смислів у художньому тексті, водночас, інтенсивним розвитком сучасних феміністичних студій і новітніх теоретико-методологічних підходів до аналізу візуальних практик інтерпретації сенсів в гуманітарних науках, а також потребою переосмислення категорії тілесності в межах літературознавчих і культурологічних студій. У дослідженні обґрунтовано поетику іконотропізму як засобу художнього моделювання тілесного досвіду у міжгалузевому аспекті, що визначає значущість теми для розширення методології філологічної науки. Дослідження відповідає провідним тенденціям розвитку українського й

світового літературознавства, зокрема в площині гендерних студій, когнітивної поетики, постструктуралістських і культурно-антропологічних підходів.

У сучасній українській літературі поетика тілесності означає вагомий смисловий комплекс, є формою репрезентації національно-культурних кодів, історичних травм, воєнного досвіду та гендерних моделей, що зумовлює потребу комплексного аналізу тілесних образів як смислотворчих структур. Незважаючи на значний обсяг праць, присвячених проблематиці тілесності та когнітивної поетики, роль тілесного чинника у формуванні іконотропних структур художнього мислення досі залишається недостатньо теоретично та практично осмисленою. З огляду на зростаючу увагу до дослідження перцептивного досвіду, ролі візуалізацій у процесах смислотворення, інтерпретація художнього тексту крізь призму тілесного іконотропізму дає змогу вийти за межі описовості традиційних підходів і запропонувати цілісну модель, що інтегрує перцептивний, когнітивний та семіотичний виміри, відповідаючи актуальним запитам сучасної гуманітаристики.

2. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана в межах наукових напрямів освітньо-наукової програми «Філологія», відповідає пріоритетним дослідницьким темам у галузі сучасного літературознавства, зокрема дослідженням поетики, інтерпретаційних моделей тексту, гендерної проблематики та міждисциплінарних гуманітарних студій. Тематика роботи узгоджується зі стратегіями розвитку філологічної науки та інтеграції українського літературознавства у міжнародний науковий простір. Дисертацію узгоджено з науковими дослідженнями Факультету філології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, зокрема, з темою кафедри української літератури «Актуальні проблеми сучасного літературознавства» та з держбюджетною науково-дослідною темою кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника “Літературний процес та творча індивідуальність письменника: компаративний та теоретико-літературний аспекти” (номер державної реєстрації 0112U000597).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Підсумки виконаного аспіранткою дослідження засвідчують її самостійний науковий пошук і вагомий особистий внесок у досягнення отриманих результатів та розв'язання актуальних наукових проблем. Праця є вагомим здобутком у царині когнітивного літературознавства, оскільки систематизує й уточнює теоретико-методологічні засади когнітивної об'єктивації тілесного іконотропізму в художньому дискурсі. Особистий внесок здобувача полягає у розробленні та послідовній апробації цілісної аналітичної моделі, яка поєднує епістемологічний дискурс тіла, діахронічну перспективу іконотропної семантики та інструментарій феміністичної критики. У межах дослідження систематизовано типологію тілесних іконотропів, визначено їхню роль у соматичній метафоризації та реконструйовано механізми, через які тілесність функціонує як маркер культурної пам'яті, травми й процесів національної інтеграції. На матеріалі романів Марії Матіос, Галини Петросаняк, Оксани Забужко та Ірени Карпи здійснено авторські інтерпретації корпусних

образів, що дозволило уточнити закономірності взаємодії тілесного, наративного та ідеологічного рівнів тексту в сучасному українському літературному процесі. Здобувачка самостійно здійснила формування системи дослідження, розробила інструментарій аналізу, провела ґрунтовне опрацювання текстів, а також підготувала й належно оформила наукові публікації за результатами дослідження.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення результатів дисертації полягає у поглибленні уявлень про тілесність як семіотико-когнітивний механізм текстотворення, а також у розширенні методологічного поля дослідження сучасної української прози через введення поняття «тілесного іконотропізму» як принципу конструювання сенсів. Дисертація уточнює зв'язок між міфологічними кодами тіла, психологічною «мовою тіла», філософією тіла й гендерними структурами, демонструючи їхню дієвість для літературознавчих інтерпретацій, зокрема в межах феміністичного дискурсу.

Практичне значення роботи полягає у можливості застосування отриманих результатів для викладання курсів із теорії літератури, сучасної української літератури, гендерних студій, культурології та семіотики тексту; у підготовці методичних матеріалів для семінарів і спецкурсів, а також у виробленні інструментарію для інтерпретації художніх текстів, що скеровані на осмислення категорій травми, пам'яті та воєнного досвіду. Запропонована модель аналізу може бути використана для подальших досліджень тілесності у прозі та нон-фікшн, а також для компаративних студій.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації зумовлена поставленими завданнями та результатами їх розв'язання, зокрема:

1. уперше (у межах визначеного корпусу текстів) тілесні образи системно осмислено як іконотропи, тобто смислотворчі структури, що поєднують образність і культурну конвенційність;
2. розроблено концептуальні моделі аналізу трактування поетики тілесного іконотропізму у феміністичному дискурсі;
3. системно вивчено художні стратегії репрезентації тілесного досвіду та виявлено механізми, за допомогою яких тілесність репрезентує національно-культурні сенси та транслює травматичні наративи;
4. розкрито нові інтерпретаційні можливості поєднання феміністичної критики з когнітивними й культурно-антропологічними підходами;
5. у роботі вперше систематизовано наукові розвідки, пов'язані з теорією іконотропізму Еллен Спольські;
6. здійснено критичний аналіз сучасних студій, присвячених осмисленню феномену тілесності в художньому дискурсі з урахуванням їхніх методологічних засад;
7. уточнено взаємозв'язок теорії іконотропізму з українськими та світовими літературознавчими концепціями, зокрема в контексті когнітивних підходів до інтерпретації тексту;
8. структуровано й типологізовано наукові підходи до розуміння тіла й тілесності в сучасній гуманітарній парадигмі;

9. поглиблено філософське осмислення тілесності з урахуванням новітніх концепцій феномену кібертілесності;
10. методологічно окреслено специфіку дослідження тілесного іконотропізму в межах феміністичного дискурсу.

Отримані результати формують вагомий внесок у сучасне когнітивне літературознавство, оскільки уточнюють механізми взаємодії тілесного досвіду, образного мислення й наративних стратегій. Аналіз тілесних образів і метафоричних моделей як іконотропних структур формує новий методологічний інструментарій когнітивної поетики та феміністичної літературної критики, зокрема в аспекті осмислення тіла як суб'єкта перцепції та носія культурно зумовлених значень. Запропонована методика розширює інтерпретаційні можливості аналізу художнього тексту, поглиблює розуміння способів репрезентації жіночого досвіду та відкриває перспективи для подальших досліджень поетики тілесності в межах сучасного феміністичного дискурсу.

6. Використання (апробація) результатів роботи.

Основні теоретичні положення й практичні результати дослідження апробовані на Міжнародній науково-практичній конференції *«Спільне і відмінне у філологічній картині світу слов'ян»* (Івано-Франківськ: ПНУ ім. Василя Стефаника, 20-21 жовтня 2023 року); Міжнародній науково-практичній конференції з нагоди 25-ї річниці Коломийського навчально-наукового інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

«Педагогічна наука й освітня практика в реаліях війни: виклики, досвід, перспективи» (Коломия: Коломийський навчально-науковий інститут ПНУ ім. Василя Стефаника, 26 березня 2025 р.); Всеукраїнській науковій конференції *«Сучасна українська література періоду воєнного лихоліття у контексті екзистенційних парадигм»* (Івано-Франківськ: КНУВС ім. Василя Стефаника, 13-14 листопада 2025 р.); XV Міжнародній науковій конференції *«Семантика мови і тексту» in memoriam академіка Віталія Кононенка* (Івано-Франківськ: КНУВС ім. Василя Стефаника, 12 грудня 2025), Науково-практичній конференції *«Мова, література, культура: на перетині традицій та інновацій»* (Чернігів, 12-13 грудня 2025 р.), а також на щорічних звітних наукових конференціях викладачів, аспірантів і студентів кафедри української літератури Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, 2023-2025 рр.).

7. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі української літератури, науковий керівник доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Солецький О.М.

Робота є результатом самостійних досліджень Васильків Галини Миколаївни.

8. Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 8 наукових праць, з яких:

- 5 статей надруковано в наукових фахових виданнях України (категорії Б) з філології;
- 3 тези – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Праці, що відображають основні наукові результати:

1. Васильків Г. М. Когнітивні сфери іконотропізму. Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово, 2022. № 17(65). С. 362-371.

DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-17\(65\)-362-371](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-17(65)-362-371)

URL: <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1813>

Васильків, Г. Тіло як іконотроп у жіночій постмодерній літературі (на матеріалі творів Марії Матіос та Оксани Забужко). Журнал Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія, 2023. №(10). С. 91–102.

DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnuphil.10.91-102>

URL: <https://ktipe.pnu.edu.ua/index.php/jpnuphil/article/view/8503/8621>

2. Васильків Г. Національні форми тілесної іконотропізації в сучасному польському та українському художньому дискурсі. Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово, 2024. № 19 (71), С. 178-192.

DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2024-19\(71\)-178-192](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2024-19(71)-178-192)

URL: <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1967/1898>

Васильків Г. Тілесний іконотропізм у гендерному вимірі (на матеріалі роману Оксани Забужко «Польові дослідження з українського сексу»). Вісник науки та освіти. Серія «Філологія». 2025. № 11(41). С. 362-373. ISSN 2786-6165.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11\(41\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11(41))

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/32849/32811>

3. Васильків Г. Тілесні іконотропи війни у романі Марії Матіос «Мами» = Body iconotropes of war in Maria Matios's novel "Mothers" // Закарпатські філологічні студії. 2025. Вип. 43, т. 2. С. 199–205.

DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.43.2.32>

URL: <https://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/index.php/43-2-2025>

Публікації, що засвідчують апробацію результатів дослідження:

1. Васильків Г. М. Іконотроп "тіло" у жіночій постмодерній літературі. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2023 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: Матеріали звіт. наук. вебконференції, м. Івано-Франківськ, 1–5 квіт. 2024 р., м. Івано-Франківськ, 2024. С. 135–137.

URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/zbirnyk-tez-vykladachiv_241018_113741.pdf#page=135

2. Васильків Г. Воєнний досвід і тілесність: естетичні стратегії репрезентації (на матеріалі роману «Мами» Марії Матіос). «Сучасна українська література періоду воєнного лихоліття у контексті екзистенційних парадигм»:

тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції (Івано-Франківськ, 13–14 листопада 2025 р.). Івано-Франківськ: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. С. 18–21.

URL: https://lib-repo.pnu.edu.ua/bitstream/123456789/24016/1/Тези_збірник.pdf#page=18

3. Васильків Г. Тілесність як фундаментальна категорія сучасного жіночого письма. Мова, література, культура: на перетині традицій та інновацій: матеріали науково-практичної конференції (м. Чернігів, 12–13 грудня 2025 р.). Одеса : Видавництво «Молодий вчений», 2025. С. 7–11. ISBN 978-617-8514-36-5.

URL: <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/view/156/2588/5414-1>

9. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати.

Отримані результати можуть бути застосовані в галузі знань вищої освіти 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія Зокрема, у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника матеріали дисертації можна використовувати під час розроблення лекційних і семінарських занять із навчальних дисциплін спеціальності 035 Філологія.

10. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані.

Практична цінність дослідження визначається можливістю застосування його результатів у викладанні дисциплін із теорії літератури, гендерних студій та сучасної літературної критики; під час розроблення навчальних програм і методичних матеріалів; у подальших наукових розвідках, присвячених проблемам тілесності, іконотропізму й феміністичної поетики; а також у реалізації міждисциплінарних гуманітарних проектів.

За матеріалами та тематикою дисертації аспірантка Васильків Г. М. розробила силабус вибіркової освітньої компоненти «Сучасна польська жіноча проза у зіставленні з українським літературним процесом» (затверджено на засіданні кафедри слов'янських мов, протокол № 5 від 29 грудня 2025 р.) та подала його до каталогів вибірових дисциплін для студентів Факультету філології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

11. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України Вимогами до оформлення дисертації наказ від 12.01.2017 наказ № 40 (зі змінами).

ВВАЖАТИ:

1. Що дисертаційна робота Васильків Г.М. на тему «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі» є завершеною науковою

працею, у якій розроблено теоретичні, методологічні та практичні аспекти дослідження тілесного іконотропізму на прикладі сучасних наукових та художніх текстів.

2. За темою дисертації опубліковано 8 наукових публікацій, де повністю відображені основні результати дисертації, з яких: 5 статей надруковано в наукових фахових виданнях категорії Б з філології; 3 тези – у матеріалах науково-практичних конференцій.

3. Дисертація відповідає вимогам, встановленим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та Вимогами до оформлення дисертації наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами).

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу «Поетика тілесного іконотропізму в сучасному феміністичному дискурсі» Васильків Галини Миколаївни на здобуття ступеня доктора філософії для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Розглянувши заяви і документи голови СВР, рецензентів і опонентів та встановивши, що подані документи відповідають вимогам до членів спеціалізованої вченої ради згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Пропонувати вченій раді Університету призначити наступний склад разової ради:

Голова разової спеціалізованої вченої ради

1. Бистров Яків Володимирович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ).

Докторська дисертація: 26.06.2017 р., спеціальність 10.02.04 – германські мови.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6549-8474>

1. Bystrov, Y. Metaphorical Conceptualization of Travel Narrative in Kulyk Keefer's Memoir Honey and Ashes. Записки з романо-германської філології. 2025. Випуск 1(54). С. 81-95.

DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2025.1\(54\).338545](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2025.1(54).338545)

URL: <http://hdl.handle.net/123456789/23931>

Keywords: Janice Kulyk Keefer, Narrative, travel narrative, identity, conceptual metaphor, domain, blending, conceptual integration

2. Bystrov, Y., Bilyk, O., Ivanotchak, N., Malyshivska, I. & Pyliachyk. Visual, Auditory, and Verbal Modes of the Metaphor: A Case Study of the Miniseries Chernobyl. Lublin Studies in Modern Languages and Literature. 2023. Vol. 47(1). P. 109-120.

DOI: <https://doi.org/10.17951/lsmll.2023.47.1.109-120>

URL: <https://www.scopus.com/pages/publications/85156134667?origin=results>

list

Keywords: Multimodality, conceptual metaphor, Chornobyl, visual mode, auditory mode, verbalmod

3. Бистров Я.В. Міждисциплінарні термінологічні виклики когнітивної лінгвонаратології. Вісник науки та освіти. 2023. Вип. 2(8). С. 75-84.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-2\(8\)-71-84](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-2(8)-71-84)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/3907/3928>

Ключові слова: Термін, Смыслотворення, Концепт, Текст, Наратив, Наратологія, ментальні моделі.

4. Бистров Я., Большаков Н. Порівняльний аналіз ефективності великих мовних моделей для ідентифікації метафор: методи нульового запиту та доналаштування. Folium, 2025, №7. С. 61–68.

DOI: <https://doi.org/10.32782/folium/2025.7.9>

URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/folium/article/view/569/528>

Ключові слова: великі мовні моделі, метафора, ідентифікація метафор, доналаштування, нульовий запит, комп'ютерна лінгвістика, обробка природної мови.

Рецензенти

2. Деркачова Ольга Сергіївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ).

Докторська дисертація: диплом 28.02.2017 р., спеціальність 10.01.01 – українська література.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6326-4471>

1. Derkachova O. Modes of corporeality and spirit in the virtual space of Janusz Leon Wiśniewski's 's tale «in search of the most important». *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. 2024. № 19. С. 308-318.

DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2024-19\(71\)-308-318](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2024-19(71)-308-318)

URL: <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1990>

Keywords: Physical, Corporeality, Spiritual, virtual space, literary fairy tale

2. Derkachova O. Homo pacificus in the poetry of Victoria Amelina (based on the poetry book Testimonies). *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Philology*. 2024. No. 11. P. 60–72.

DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnuphil.11.60-72>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnuphil/article/view/9859/9841>

Keywords: war, war crimes, trauma, feminist discourse, woman, new Executed Renaissance, contemporary Ukrainian poetry, iconotropism, Victoria Amelina.

3. Derkachova O. The image of the way in the poetry book “Poem from the loophole” by Maksym Kryvtsov. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. 2025. No 22(81). С. 177-189.

DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2025-22\(81\)-177-189](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2025-22(81)-177-189)

URL: <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word>

Ключові слова: дорога, подорожній, Максим Кривцов, мономіф, реміфологізація, Нове розстріляне відродження, роудмуві, візуалізація, образ, тілесність.

3. Девдюк Іванна Василівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ).

Докторська дисертація: диплом 09.02.2021 р., спеціальність 10.01.05 – порівняльне літературознавство.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3435-4694>

1. **Devdiuk I. V.**, Huliak T. M. The Concept of the Flower in the Novel “Lady Chatterley’s Lover” by D. H. Lawrence. *Південний архів (філологічні науки)*. 2024. Вип. 96. С.16–23.

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2024-96-2>

URL: <https://pa.journal.kspu.edu/index.php/pa/article/view/868>

Keywords: actualization, picture of the world, symbol, image, anthropomorphisation metaphor.

2. **Devdiuk I.**, Huliak T. Transformation of the Female Detective Image in the 19th and 20th Centuries English Female Detective Prose. *Філологічні трактати*. 2022. Т. 14. № 1. С. 27–34.

DOI: <https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2022.14>

URL: <https://tractatus.sumdu.edu.ua/index.php/journal/article/view/1018/898>

Key words: English literature, detective prose, female detective prose, the image of the female detective, the transformation of the literary image.

3. Мартинець А., **Девдюк І.** Екзистенційність жіночих образів у поезії Марини Пономаренко. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. 2025. № 22(81). С. 190-201.

DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2025-22\(81\)-190-201](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2025-22(81)-190-201)

URL: <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word>

Ключові слова: Поезія, екзистенційність, феміністичний дискурс, жіночий образ, аналіз тексту, міфологічна основа, війна, пам'ять.

Офіційні опоненти

4. Мацевко-Бекерська Лідія Василівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів).

Докторська дисертація: диплом 16.12.2009 р., спеціальність 10.01.06 – теорія літератури; 10.01.01 – українська література.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4626-5904>

1. Мацевко-Бекерська Л. В. Концептуалізація самості в дискурсі поезики метамодерну. *Львівський філологічний часопис*. 2025. Вип. 17. С. 56–69.

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2025-17.8>

URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/2966/2848>

Ключові слова: Метамодерн, метамодернізм, художній наратив, самість, етичні та моральні аспекти, рецепція, інтерпретація, наративні стратегії.

2. Мацевко-Бекерська Л. Наративна емпатія у фокусі “емоційного досвіду” (роман Марка Леві “Усе, що не було сказано”). *Іноземна філологія*. 2025. № 138. С. 257–274.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/fpl.2025.138.5083>

URL: <https://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/foreignphilology/article/view/5083/5582>

Ключові слова: Метамодерн, метамодернізм, посткласична наратологія, когнітивістика, когнітивна модель, наративна емпатія, Марк Леві, “Усе, що не було сказано”.

3. Мацевко-Бекерська Л. В. Когнітивні маркери малої прози Василя Стефаника: художній наратив “простого тексту”. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Серія “Слово”*. 2022. Вип. 16 (63). С. 197–207.

DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-16\(63\)-197-207](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-16(63)-197-207)

URL: <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1765>

Ключові слова: Стефанік, наратив, когнітивний ланцюжок, психологізм, об'єктивація, рецептивні маркери.

4. Мацевко-Бекерська Л. Проза Марка Черемшини: літературна класика у метамодерній призмі. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Серія “Слово”*. 2023. № 18(69). С. 126–142.

DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2023-18\(69\)-126-142](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2023-18(69)-126-142)

URL: <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1913>

Ключові слова: метамодернізм, когнітивістика, наративні стратегії, типологія викладу, точка зору.

5. Кузьма Оксана Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури Ужгородського національного університету (м. Ужгород)

Кандидатська дисертація: диплом 08.07.2009 р., спеціальність 10.01.01 – українська література

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1590-1624>

1. Кузьма О. Міфологізм збірки "Афини" Власти Власенко. *Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Філологія* / ред. кол.: М. Номачі (голов. ред), Н. Венжинович (голов. ред. ради), Ю. Бідзіля та ін. Ужгород : ПП Данило С. І., 2023. № 1 (49). С. 64–70.

DOI: [https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.1\(49\).64-70](https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.1(49).64-70)

URI: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54605>

Ключові слова: Власта Власенко, сучасна поезія, міфологізм, міфопоетика, образ-архетип, стиль, символіка.

2. Кузьма О. Міфологізм збірки "Земля Загублених, або Маленькі страшні казки" Катерини Калитко. *Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Філологія*. На пошану Василя Німчука, члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора (до 90-річчя з дня народження) / редкол.: М. Номачі (голов. ред), Н. Венжинович

(голов. ред. ради), Ю. Бідзіля та ін. Ужгород : ПП Данило С. І., 2023. Вип. 2 (50). С. 524–529.

DOI: [https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.2\(50\).524-529](https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.2(50).524-529)

URI: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/58490>

Ключові слова: сучасна література, постмодернізм, новела, Катерина Калитко, міфопоетика, міфологізм, казка

3. Кузьма О. Дитинство як міфологічний простір родової пам'яті в ліриці Власти Власенко. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія*. 2025. Т. 2, № 54. С. 122–127.

DOI: [https://doi.org/10.24144/2663-6840.2025.2.\(54\).122-127](https://doi.org/10.24144/2663-6840.2025.2.(54).122-127)

URL: <http://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/article/view/349385>

Ключові слова: дитинство, родова пам'ять, міфологізм, Власта Власенко, сучасна українська поезія, архетип, поетика.

4. Кузьма О. Дзен і гуцульська ватра: філософські коди в ліриці Власти Власенко. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. Т. 3, № 42. С. 328–332.

DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.3.51>

URL: <https://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/index.php/42-3-2025>

Ключові слова: сучасна поезія, Власта Власенко, філософські коди, міфологізм, художнє мислення, дзен, гуцульський міфосвіт, символіка стихій, поетичний ритуал

Голова фахового семінару
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української літератури

Степан ХОРОБ

Секретар фахового семінару
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури

Наталія ВІВЧАРИК

27 лютого 2026 року.